

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA 14579

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Beritan GÜNEŞ ALTIN

Mardin Milletvekili

Edirne L Tipi Cezaevinde tutulan Medine Ete ve diğer mahpusların yaşadığı sorunlar hakkında tarafımıza ulaşan bilgiler, ciddi insan hakları ihlallerini içermektedir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, cezaevindeki hijyen koşulları sağlığı tehdit edecek düzeylere eriştiği, odalarına sürekli arama adı altında baskınlar düzenlendiği, bu baskınlarda kantinden aldıkları eşyaların kullanılamaz hale getirildiği, ayakkabılarının çıkarılarak arama yapılmaya zorlandıkları, güneşin en tepede olduğu saatlerde havalandırmaya çıkarıldıkları, buzdolabına ve soğuk suya erişimlerinin olmadıkları aktarılmıştır. Mahpusların, rutin aramalarda okuma komisyonları tarafından mektuplarına el konulduğu, spor ve sosyal aktivitelerinin haftada bir defaya indirildiği aktarılmıştır.

Yine Edirne F Tipi Cezaevinde de Edirne L Tipi Cezaevindeki birtakım sorunların ortak olmasıyla beraber mahpusların yaşadığı en büyük zorlukların başında sağlık hizmetlerine erişim haklarının ellerinden alındığı, mahpusların uzun süre hastane sevklerinin yapılmadığı yönündedir. İaşe bedellerinin düşük olması nedeniyle idare tarafından verilen yemeğin yeterli olmadığı, kantinde satılan ürünlerin fiyatlarının yüksek olduğu da belirtilmiştir. Bazı mahpusların çok uzun yıllar boyunca tecrit koşullarında tutulduğu da tarafımıza gelen bilgiler arasındadır. Ayrıca Edirne L Tipi Cezaevi Müdürünün mahpuslara psikolojik işkence yöntemleri ve hukuk dışı birçok uygulamaya imza attığı da tarafımıza yapılan aktarımlar arasındadır. Türkiye'de bulunan cezaevlerindeki kötü hijyen koşulları ve beslenme sorunları sık sık basına ve kamuoyuna da yansımaktadır. Birleşmiş Milletler Mahpuslara Muamele Standartı Asgari Kuralları (Nelson Mandela Kuralları) gereği;

- Tüm mahpuslara, sağlık açısından yeterli, besleyici ve iyi kalitede yiyecek sağlanmalıdır. Yemeklerin kalitesi ve miktarı mahpusların sağlık durumunu koruyacak ve güçlendirecek nitelikte olmalıdır.
- Her mahpusa, günlük ihtiyaçlarını karşılayacak kadar temiz içme suyu sağlanmalıdır.

maddeleri yer almaktadır. Mahpuslara yönelik tecrit ve psikolojik şiddetin önlenmesi için birçok uluslararası sözleşme ve insan hakları belgesi bulunmaktadır. Bu konuda öne çıkan bazı önemli sözleşmeler şunlardır:

1. Birleşmiş Milletler (BM) İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme (CAT): Bu sözleşme, işkence ve kötü muameleye karşı kapsamlı düzenlemeler içerir. Sözleşme, tecrit ve psikolojik şiddeti de işkence kapsamına almaktadır.
2. Birleşmiş Milletler (BM) Mahpusların Muamelesine Dair Standart Asgari Kurallar (Nelson Mandela Kuralları): Bu kurallar, mahpusların haklarını ve ceza infaz kurumlarının yönetim standartlarını belirler. Tecrit ve psikolojik şiddetin önlenmesi için önemli hükümler içerir.

Bu bağlamda:

1. Edirne L Tipi Cezaevinin fiziksel şartlarının düzeltilmesi ve sistematik eksikliklerinin giderilmesi için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
2. Mahpusların beslenme, hijyen ve sağlığa erişim haklarının iyileştirilmesi amacıyla hangi önlemler alınmıştır?
3. Ayakta sayımı reddeden mahpuslara yönelik baskınlar ve kişisel alanlarının tarumar edilmesi ile ilgili olarak herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır?
4. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan mahpuslar için belirlenmiş odalara bu hükmü almamış mahpusların da yerleştirilmesi nedeniyle birçok hak ihlali ortaya çıkmaktadır, bunların çözümüne dair bir çalışmanız var mıdır?
5. Cezaevi müdürünün psikolojik baskı ve şiddet uyguladığı iddiaları doğrultusunda herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?
6. Mahpusların havalandırma saatlerinin en sıcak saatlere denk getirilmesi ve diğer mahpuslarla havalandırmaya çıkamama sorunlarının giderilmesi için ne gibi düzenlemeler yapılacaktır?
7. Mahpusların avukatları ile görüşmelerinin sağlanması ve bu görüşmelerin düzenli hale getirilmesi için ne tür önlemler alınacaktır?

8. Edirne L Tipi Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bir mahpusun spor yaparken duvarda ayak izi çıktığı ve hücre duvarına fotoğraf astığı için kınama cezası aldığı iddiaları doğru mudur? Bu tür cezalandırmaların önlenmesi için hangi önlemler alınmaktadır?
9. Aynı ceza infaz kurumunda kantinde satılan temizlik ürünlerinin çok pahalı olduğu, iâşe bedellerinin arttığı ancak hala yeterli olmadığı, idare tarafından dağıtılan yemeklerin lezzetsiz, kötü ve sağlıksız olduğu iddiaları doğru mudur? Bu konularda herhangi bir düzenleme yapılacak mıdır?
10. Edirne F Tipi Ceza infaz kurumunda kurum içi gönderilen mektup ve faksların çok uzun sürede ulaştığı, açık görüşlerin 50 dakika olmasına rağmen infaz koruma memurlarının süre dolmadan görüşü bitirmeye çalıştığı iddiaları hakkında herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?
11. Edirne F Tipi Ceza infaz kurumunda beyin ameliyatı geçiren, yüksek tansiyon, şeker, KOAH, prostat gibi hastalıklarının yanında işitme engeli bulunan karmaşık sağlık sorunları olan 82 yaşındaki bir mahpus için özel bir sağlık birimi veya uygulanan özel bir protokol var mıdır?
12. Yeni Yaşam Gazetesi ve Evrensel Gazetesi'nin talep edildiği, ancak Bakanlığın listesinde olmadığı için verilmediği, sadece Bakanlığın belirlediği yayın ve kitaplara izin verildiği, bu nedenle Kürtçe yayın taleplerinin de kabul edilmediği iddiaları doğru mudur? Bu konuda bir düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?
13. Mahpusların haftada bir kere açık sahaya çıkarıldığı, atölye ve kurs gibi ortak alan faaliyetlerinin yaptırılmadığı, ancak bir kez film izleme etkinliği yaptırıldığı özellikle Covid-19 pandemisi kapsamında alınan tedbirler nedeniyle kaldırılan etkinliklerin pandemi sonrası normalleşmeye rağmen geri getirilmediği iddiaları doğru mudur? Mahpusların sosyal faaliyetlere katılımının artırılması için hangi adımlar atılacaktır?
14. Hastane sevklerinin gecikmeli yapıldığı, daha önce yumurtalık kanseri geçiren ve düzenli tetkik yapılması gereken bir mahpusun 1 yılı aşkın süredir hastane sevkini yapılmadığı iddiaları doğru mudur? Mahpusların sağlık hizmetlerine erişimlerinin iyileştirilmesi için hangi tedbirler alınacaktır?

15. Aynı ceza infaz kurumunda hücre havalandırmalarında kameralar bulunduğu, sıcak suyun pis ve sağlıksız olduğu, kötü koktuğu, soğuk suyun kireçli olduğu iddiaları doğru mudur? Bu sorunların giderilmesi için hangi önlemler alınacaktır?
16. Mahpusların üzerinde uydukları yatakların yenilenme sıklığı nedir?
17. Edirne F tipi Cezaevinde de Kürtçe basılan Xwebun gazetesinin mahpuslara talep ettikleri halde verilmediği, hücrede her mahpusun 20 kitap bulundurabileceği, isteği dışında sevk edilen mahpusun kitaplarına el konulduğu iddiaları doğru mudur? Mahpusların bilgiye erişim ve ifade özgürlüğü haklarının korunması için hangi adımlar atılacaktır?
18. Edirne F Tipi İdaresi tarafından yapılan rutin aramalarda Okuma Komisyonu tarafından kontrol edilerek mahpuslara verilen mektuplara el konulduğu iddiaları doğru mudur? Bu tür uygulamaların önlenmesi için hangi tedbirler alınacaktır?
19. Edirne F Tipi Cezaevinde Haftada 1 saat spor hakkı kullandırıldığı, açık spor salonuna sadece buldukları hücredeki mahpusların çıkabildiği, başka ortak alan etkinliklerinin yaptırılmadığı iddiaları doğru mudur? Mahpusların sosyal ve sportif faaliyetlere katılımının artırılması için hangi adımlar atılacaktır?
20. Edirne F Tipi İdare ve Gözlem Kurulu tarafından bazı mahpusların koşullu salıverilme tarihi gelmiş olmasına rağmen iyi halli olmadıklarına karar verilerek koşullu salıverilme hakkından faydalandırılmadığı iddiaları doğru mudur? Bu tür kararların objektif kriterlere göre alınması için hangi düzenlemeler yapılacaktır?